

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Václav Kočka-Amort

Pojetí pravdy u Jana Patočky

(FHS UK, 2014)

Záměr práce:

Práce na vybraných klíčových textech Jana Patočky sleduje jeho pojetí pravdy. Východiskem je odlišení od tradiční koncepce pravdy jako souladu výpovědi (myšlení) a věci (skutečnosti). Práce pak postupně ukazuje jak vlastní Patočkovu koncepci pravdy (a to v několika perspektivách), tak i vztah této koncepce k tradičním pojetím pravdy a jejich metafysickému založení.

Komentář:

Předně bych na práci rád vyzdvihl, že autor si obtížné téma dobře systematicky rozvrhl a že motiv pravdy u Patočky podal v řadě klíčových perspektiv, a to vcelku přiměřeně Patočkovým výkladům.

Na druhou stranu mám však k práci několik výtek či poznámek.

Obecně bych jednak vytkl absenci vlastních podrobnějších interpretací klíčových pojmů. Oproti tomu se často přebírají Patočkovy shrnující charakteristiky (např. charakteristiky vědy či různých filosofických koncepcí). Dále bych upozornil na občasnou nedůslednost v rozlišování podstatných výkladů od podružných, na úkor kterých ty podstatné někdy scházejí či jsou podány jen velmi stručně. Formálně bych pak vytkl neodůvodněné používání citací (citujeme, pokud pro následnou analýzu potřebujeme přesné znění původního textu, nebo pokud citací dokládáme nějakou naši interpretaci apod.; bezdůvodné citace působí divně).

Konkrétněji bych upozornil na několik následujících problémů:

- U předestření adekvátní koncepce pravdy, která prostupuje celou tradici, chybí výklad toho, v čem tkvějí základní problémy tohoto pojetí, jež se s nimi musí vyrovnávat. Přitom v jádru těchto problémů spočívá motivace pohybu proměn tohoto tradičního pojetí pravdy. Jde totiž o otázku po zajištění souladu. Při explikaci tohoto problému by se ukázalo, že „voluntární“ či „mocenské“ pojetí pravdy je jen další varianta, jak zajistit shodu mezi myšlením (resp. „já“) a skutečností.
- Patočkovy koncepce jsou podány víceméně přiměřeně, avšak chybí vlastní interpretační rozvedení či výklad. Co např. znamená ona „jasnost“ (s. 11), jež padá na jsoucná, a je tato jasnost totéž, co „odhalenost“, resp. „neskrytost“ (s. 13)?
- Pojetí fenomenologie je podáno příliš zjednodušeně a zkresleně. (s. 14)
- Při výkladu Patočkovy interpretace sókratovské filosofie (s. 15 n.) autor pominul klíčový výklad vztahu mezi řečí a konečným lidským bytím, které se v řeči odhaluje (čili stává

pravdivým ve smyslu odhalenosti). Oproti tomuto motivu lze pak na jednu stranu sledovat proměnu jak vůči předfilosofickému pojetí pravdy, tak také proměny po-sokratovského pojetí pravdy u Platóna a Aristotela.

- Často přebírané Patočkovy shrnující charakteristiky viz např. na s. 22 ohledně vědy či různých filosofických koncepcí.

- Koncepce jiných autorů (Heidegger, Aristotelés) jsou značně zkresleny a jejich výklad je založen především na tom, jak si je interpretačně již přisvojuje Patočka, aniž si autor práce u původních autorů zkontroluje, nakolik je jim Patočkova interpretace přiměřená.

- Obecně dlouhé poznámky (např. pozn. č. 133) by bylo vůbec lepší zapracovat do textu.

- V práci se vyskytují občasné desinterpretující, resp. věcně nedůsledné formulace. Např. s. 25: „Ontologie se zabývá bytím, starost zde znamená to, čím se zabývá bytí, jaký má vztah k sobě i okolí či světu.“ (Starost není *předmět* zájmu bytí, nýbrž označení jednoty strukturních momentů existence; bytí nemá vztah k okolí ani světu, u Heideggera je svět a potažmo okolí momentem bytí, čili opět ne předmětem vztahu.)

- Další problém spočívá ve vytrhávání z kontextu, a to zvláště u srovnání s Heideggerem.

Cituji s. 25: „Zatímco Heidegger chápe lidský život jako trojí moment. Patočka se neztotožňuje s koncepcí momentu a pokouší se chápat lidský život jako pohyb.“ Jednak věcně vzato význam *momentu* spočívá v „přecházení do jiného“, čili jde o pohyb. A dále pokud by autor přečetl *Bytí a čas* celý, tak smysl lidské existence spočívá v ekstatické časovosti, což je jednota ekstatických pohybů.

- Navíc by to chtělo Patočku podrobit kritické analýze, aby se ukázalo, nakolik Heideggera a jiné autory sám zkresluje. Rozhodně nelze srovnávat Patočku s Heideggerem jen na základě toho, co o Heideggerovi řekne Patočka. Např. Heideggerovo pojetí existence není rozhodně „uskutečňování možností“, to je nepochopení Heideggera.

- V závěru práce by se dala očekávat nějaká reflexe nad Patočkovou koncepcí pravdy, jejími možnostmi či mezemi, případně vyzdvihnout nějaké proměny v tomto pojetí apod. Namísto toho se v závěru předkládá pouze resumé postupu předložené práce.

Na konec bych se zeptal, zda se skutečně ve vlastním Patočkově pojetí pravdy neodehrává žádná změna, jak to vyznívá z některých míst práce (s. 6 a 13).

Celkové hodnocení:

Práce doporučuji k obhajobě, při zvážení kladů a nedostatků práce navrhuji hodnocení velmi dobré.

V Těptíně 7. srpna 2014

Mgr. Jaroslav Novotný, Ph.D.